

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 2 — —
Helyben házhoz hozva:
 Egész évre . . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczka u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállal közt.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára: 4

NAGYVÁRAD, június 30.

Forrongás mindenfelé.

Napok óta vészes forrongások hirtelen érkeznek ugyszólván mindenfelől.

Franciaországban a Dreyfus-ügy és a másfél hétig tartott kormányválság okozta a forrongást, mely már-már a köztársaság létét veszélyeztette. A forrongás még mindig tart, mert hiszen mélyen benyúlnak annak gyökerei az állami és társadalmi életbe, de veszélyes tünetei egyelőre elsimultak; utcái zavargásoknál többre nem mentek, hacsak azt a botlást komolyan nem vesszük, mit az elnök fejére mértek.

Spanyolországban talán akutabb a baj. A tavalyi szerencsétlen háborút évtizedekig meg fogja sanyalni ez a porig alázott ország. A sevillai véres tüntetés is ennek a háborúnak a következménye. A karlisták és a forradalmárok is hozzájárulnak a bajok szításához, de egyelőre még — úgy látszik — elég erős a kormány, elég erős a monarchia tekintélye, hogy megakadályozza a végkatastrófa kitörését.

Olaszországnak derült ege régóta borús, de a külföld előtt csak az afrikai szégyenletes kudarc óta tárult fel a mély seb, mely előbb Szicíliában, legutóbb az északi városokban égetni kezdte az állam testét. A sicíliai és milánói kenyér-forra-

dalmat csak a polgárok vére árán lehetett elfojtani. A kormány a forradalom idején ostromállapotot csinált, elkobozta a sajtószabadságot és az egyesületi jogot, ezt most állandósítani akarja mindenfelé. Másutt is nehéz lenne, annál nehezebben megy a forradalmárok és anarchisták hazájában, melyet teljesen felforgattak a titkos társulatok.

Leghevesebben nyilvánul azonban a forrongás a kis Belgiumban. Ez a kis ország évtizedek óta vezérszerepet visz az ipar és technika terén, vezérszerepet visz a szociális mozgalmakban is. A társadalmi bajok ott már régóta mutatkoznak s első komolyabb nyilvánulásuk elsöpörte a liberalizmust, mely ebajokat okozta, de ezek orvoslására gyengének bizonyult. A kormányt 1884-ben a katolikusok vették át, a bukott ellenfelek, a liberálisok pedig tehetetlenségükben anynyira elkeseredtek, hogy a szocialistákkal szövélkeztek s így segítettek nagyra növelni ezek hatalmát.

A szocialisták amint bevonultak a parlamentbe, itt is sürgetni kezdték a választói jog kiterjesztését. A kath. kormány feltette uralmát, de mégis belement a reformba némi módosítással. Az új választás eredménye azonban nem felelt meg a szocialisták várakozásának, sőt a megszaporodott választók növelték a katolikusok, vagy mint a liberálisok szeretik

nevezni őket, a klerikálisok mandátumait, kik most már a nagy gyárvárosok közül is többet meghódítottak, sőt Brüsszelbe is bevonultak.

A kormány most folytatni akarja a választói jog reformját, — de nem a szocialisták szája ize szerint. Julius 5-én kerül tárgyalásra az új javaslat, melynek törvényerőre való emelkedését minden áron megakarják akadályozni a testvériesen egyesült liberálisok és szocialisták. — A parlamentben megkezdtek az obstrukciót — bécsi mintára. Az utcáit pedig mozgósították.

Az utcái harc már napok óta folyik s mind veszedelmesebb alakot ölt. Már nem csak a kormányra kiáltanak: veszszent, hanem a királyra és királyságra is. Ma már az a hír érkezik Bécsből, hogy ott készülnek arra az eshetőségre, hogy II. Lipót belga király oda érkezik nem leányának, Stefánia, az özvegy trónörökösne látogatására, hanem — végleges tartózkodásra, mert országában fenyegetve van a királyi család élete.

A forradalom, mint a múlt század vége és 1848. mutatta, nagyon ragadós természetű, azért tanácsos lesz figyelni a mindenfelé észlelhető forrongásra, mert míg a békekonferencia Hágában eredménytelenül ülészik, könnyen kitörhet a közeli szomszédok valamelyikében a retgett bel- és külháboru.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Á L M O K.

Írta: **Mesterné Irma.**

A nap egészen a setét vészes felleg mögé bujva bágyadtan veté utolsó sugarait az ősi kastély nagy boltíves ablakaira.

A fák között, a kastély körül elterülő park tekervényes utain gyönyörű szőke fürtös kis leány játszadozik s hangos nevetésétől és vidám dalolásától visszhangzanak a mogorva épület komor falai.

Bent a kastély egyik félreeső oldal-fülkéjében szép fiatal asszony ül az ablaknál, minden percében várakozás teljesen tekint le az utcára, majd az órát nézi s fájdalmas, csalódott mosollyal folytatja ismét megkezdett himzését. Szomorú gondolatokba mélyed, észébe jutnak fiatal leányságának boldog rózsás évei, a zárdában eltöltött gondtalan gyermekévek s a sok szép virágos remények, melyeket leányos álmaiban szőtt s megtestesülve hitt Korny Miklós személyében, kit férjéül választott.

Forró szerelem fűzte egymáshoz a két ábrándos, rajongó fiatal lelket s igaz szerelemből vezette oltárhoz Korny a fiatal bájos és dús gazdag Madi Margitot, a társaság ünnepektől szépségét.

A legnagyobb boldogság között éltek pár éven keresztül s még növelte boldogságukat a

szőszke bájos kis Lili, ki valóságos bálványa volt szüleinek.

Annál szomorúbb ébredés volt a szép Margitnak, mikor azt kezdte tapasztalni, ily nagy boldogság után, hogy Miklós mindég jobban-jobban elhanyagolja őt s az eddigi boldog együtt létben eltöltött családi esték helyett most legtöbbször szomorú magányban, nap-nap után hiába várja férjét s hiába sirja vissza a régi szép napokat. Visszaemlékezett szerelmük rózsás éveire, könnyek csillogtak szép szemében s imádkozva kérte vissza azokat az Istentől...

Merengésből heves csengetés, majd az inas belépte zavarta fel, ki Paár Iván festőművészt jelentette.

Margit még nem szedhette rendbe kuszált gondolatait, a könnyek még ott csillogtak szép szemében, már feltűnt Iván magas, daliás alakja az inas háta megett. A festőművész, Margit férjének gyermekkori barátja és minden napos vendég volt házuknál, most is egész otthoniassággal lépett be, átadván Margitnak férje üdvözlését s tolmácsolá azon óhaját, hogy nejét ma Iván kísérhesse a színházba, mert ő dolgai miatt nem jöhet haza!

Margit, kit már úgy is nagyon elkeserített férje viselkedése, meghalva az üzenetét, végtelen felháborodásban hozva arca rózsás színt öltött, egy pillanatig habozva nézett Ivánra s azután határozottan kijelentette, hogy ma nem megy sehova, mert nem jól érzi magát.

Iván, ki jól ismerte a házasság közötti viszonyt, minden áron rá akarta beszélni Margitot, hogy ne maradjon el a mai érdekes előadásról. De látta, hogy sikertelenül beszél, mert Margit, nem tudva tovább uralkodni érzelmein, keserves sirásra fakadt s e pillanatban végtelen gyűlöletet és mély megvetést érzett gyermekkori barátja iránt. Felébredt sokat zaklatott szívében újra — hatalmasan Margit iránt a régi — még leány korában érzett szenvedélyes szerelem.

Szánta és szerette egyformán ezt a szerencsétlen szép asszonyt... s Margit?... az ő bánatos szívének jól estek az ő résztvevő, vigasztaló szavai. Nem is vették észre, mily későre jár az idő s ő még most is ott ülnek a rózsaszín ertyős lámpa halvány fényénél; az asszony szomorúan lehajtott fejjel, a férfi emésztő mély szenvedéllyel, szívében igazi mély szájalommal tekintve a sirástól remegő szép asszony ragyogó szemébe.

— Ne sirjon tovább édes Margit! Nyugodjon meg végre, szólj megfogva Margit remegő kis kezét.

Szeresse azt ily odaadó nagy szerelemmel, ki jobban megérdemli férjénél... mondá Iván, de amint rátekinett Margit ártatlan, becsületos arcára, ajkai elnémultak s csak nézte merengve, szótlannul, szenvedélyesen.

Margit nem sejté, hogy mily hatalmas szenvedély dul a festő szívében — mily lelki erőre és önmegtadadásra van szüksége, hogy

A bel- és külföldi lapok hasábjain közlik a zavargásokról szóló legújabb híreket. Azt hiszik, hogy ha Belgiumban kiüt a forradalom, át fog csapni Franciaországba is és lángba borítja fél Európát.

A legújabb táviratokat az alábbiakban közöljük:

Brüsszel, jun. 30. Mindjárt a kamara ülésének felfüggesztése után a szociálista képviselők a kamara bejáratához mentek, a hol a tömeg zajosan üdvözölte őket. A rendőrség és csendőrség a tömeg egy részét visszaszorította a parkba, másik részének azonban sikerült a kamara bejárata előtt összegyűlnie. Fournemont szociálista képviselő az ablakból beszédet mondott. A csendőrség visszakergette az ordító és sipoló tömeget. Hat órákor tömör sorokban tódult a nép a csendőrök és rendőrök által vont kordon elé, a mely a Rue Royalt elzárta. A hadügyminiszterium előtt lovas csendőrök kivont karddal szorították vissza a tömeget. Egy csendőr lebukott lováról, mire a tömeg ujongásba tört ki. A kamara épületéből jövő szociálista képviselők a tömeg élére állottak és Éljen a köztársaság! kiáltások hangzottak. A lovasut csak nagynehezen tudott közlekedni. A rendőrség nagy számmal vonult ki. Minden csődületet megtiltottak. A tüntetőknek azonban sikerült áttörni a rendőrök sorfalán és így bejutottak a parkba. A csendőrség és a tömeg között verekezésre került a dolog. A csendőrök kivont karddal rohantak a tömegre, de a tisztek visszatartották őket. A menet azután a Grande Placera vonult s utközben betört néhány kirakatot. A Grande Placeon Vanderveide képviselő beszédet intézett a tömeghez.

Brüsszel, jun. 30. Vanderveide képviselő kijelenti, hogy a szociálisták folytatják az obstrukciót és a királyhoz fordulnak. Fel fogják szólítani a népet, hogy védekezzenek. A zavargásokért a kormány felelős.

Fournemont azt mondja, hogy a csendőrök részegek.

Loran szabadelvű a választási törvényjavaslat tárgyalásának elnapolását indítványozza. Ha — ugymond — a kormány nem enged, a kamarában és az utcán folytatódni fognak a zavargások.

Smeets szociálista azt kérdezi, hogy ma este megint gyilkolni fognak-e (Nagy zaj.)

Fournemont olyan határozati javaslatot nyújt be, a mely megrója a kormányt, mert törvényjavaslatával okot adott a zavargásokra.

A határozati javaslatot 87 szavazattal 31 ellenében elvetik. Az elnök azt indítványozza, hogy a kamara térjen át a vasuti költségvetés tárgyalására, mire balról azt kiáltják:

— Nem!

Erre a láрма újra megindult. A képviselők verdesik a padokat, sipolnak és trombitálnak, Végre az elnök felfüggeszti az ülést.

Midőn az ülést újra megnyitották, Destrée szociálista felszólal, hogy jelentést akar tenni a szünet alatt odakint történt dolgokról. Azt mondja, hogy mikor kiment a kamara elé, egy csendőr ráütött a kardjával. Erre a fölöttes tiszttől a csendőr nevét kérdezte, de a tiszttel gunyosan mosolygott és elutasította. A szónok a csendőrtiszt megbüntetését követeli.

Cavrot szociálista képviselő a miniszterelnökhöz rohan és azt kiáltja:

— Nyomorult!

Erre újra nagy zaj keletkezik, úgy, hogy az elnök az ülést a szociálista képviselők kiáltozása és sipolása közben felfüggeszti.

Brüsszel, június 30. (Saj. tud. táv.) A tegnapi zavargásoknál a polgármesteri negyedben 30,000 szociálista a lovasuti kocsikból torlaszokat emelt s ezek fedezete alatt a csendőrökre lőtt. Iszonyu jelenet következett erre. A csendőrség sortüzet adott, amelytől többen meghaltak s igen sokan megsebesültek. Az éjjel a Börzeteren újra sortüzet adott a csendőrség a nagy tömeg közé. Számos halott maradt a kövezeten s a súlyosan sebesültek száma igen nagy. A csendőrség sokakat letartóztatott. A város olyan képet mutat, mintha az ellenség szállotta volna meg. Éjjel is tartottak népgyűléseket, amelyen Vandel Velden szociálista óriási lelkesedés mellett proklamálta, hogy a liberálisok támogatják őket. A kormány meg van rémülve. A nagy gyárosok helyeslik, hogy küldöttség menjen

a királyhoz, mutasson rá a helyzetre. A királyi palotában nagy a nyugtalanság. A nép iszonyu zajjal, ordítással bejárta az utcákat s mindenfelől »Vesszen a király!» kiáltások hallatszanak. — Az éjjel a rengeteg tömeg a nagyobb kávéházakat valóságos ostrommal bevette, a vendégek eszeveszetten menekültek. A kórházak telve vannak a zavargásoknál megsebesültekkel. A zavargások reggeli 3 óráig tartottak. Egy kávéház teraszáról rálóttek a csendőrökre, mire azok visszazonították a lövést.

Budapest, június 30. (Saj. tud. táv.) Brüsszelből távirják, hogy a szociálista képviselők azzal fenyegetőznek, miszerint revolverrel fognak megjelenni a kamarában. A miniszterelnököt inzultálni fogják; Cavrot szociálista képviselő rá is rohant, hogy megverje és csak nagy nehezen tudták megakadályozni. A kormánypart teljesen konsternálva van, hogy a liberálisok a szociálistákhoz csatlakoztak. A tüntetéseknek ma már köztársasági jellege van. A királyi palotában nagyon aggodnak. A tüntetések szónokai a királyság bukását és a köztársaság felállítását proklamálják.

Brüsszel, jun. 30. (Saj. tud. táv.) Hire jár, hogy a bánya kerületekben és az antwerpeni kikötőkben sok dinamit eltűnt. A vidéken csak a jeladást várják a forradalom kitörésére.

Brüsszel, jun. 30. (Saj. tud. táv.) Tegnap éjjel a lovasuti kocsik barrikad-jairól százan és százan felszakgatott kövezettel dobáltak s robbanó golyókkal lóttek a csendőrökre; meggyújtottak egy gázvezetékét. A Grande-Placeon megsebesültek között van a zavargó menet vezetője is, akit két golyó talált. A Place-Stefanien egy lovasuti kalauzt, aki nem akarta kocsiját megállítani, két golyóval súlyosan megsebesítették, a lovat pedig agyonlőtték. Egy meglőtt rendőrtiszt meghalt. Összesen száz sebesültje van a za-

lábaihoz ne boruljon legjobb barátja feleségének. — Ő csak az önzetlen, régi jó barátot látta és kereste Ivánban s a nagy bánattól egészen meg törve, önfeledten hajtotta fáradt szép fejét Iván erős, férfias vállára.

Szinte elalélt a kiállott gyötrelmes sirástól s percekig maradt így mozdulatlanul. . . A festő egész testében megremegett az érintésre — pillanat alatt romba dőlt minden férfias elhatározása és visszafolyott hatalmas szenvedélye megkétszerezve vett erőt sokat szenvedett nemes szívében. . . s e nagy szerelemtől elkábultva örült szenvedéllyel ölelte át Margitot forró, csókot nyomva ajkára. — A szép asszony, mintha delejes álomban lett volna, nem tudott ellent állani e hatalmas nagy szenvedélynek s engedte csókolni haját, szemét — ajkát.

Önfeledt kábulásából a kis Lili hangos sírása térítette magához, ki a mellék szobáskájában hangosan sírva követelte, hogy őt az édes jó mamuskájához vigyék.

Perccz alatt világossá lett előtte a helyzete, melyet önmaga teremtett s az elkábult gyenge nő helyét az igazi asszony, az anya váltotta fel! Határozott és erős lón e rövidke percek alatt. . . érezte, hogy amitől férje és hitvesi szeretete nem tudta volna megvédeni, . . . megvédte és megmentette őt Isten kegyelme az — ártatlan kis angyal — »Lili« sírása által.

Cirkvenica.

Irta: **Baján Ármán.**

Mikor József főherceg ez előtt tíz évvel egyik kirándulása alkalmával Cirkvenicán

kies fekvését és levegőjének gyógyító hatását felfedezte, még akkor nem talált ott egyebet, mint paraszt kunyhókat és a kunyhókban szálas, erős embereket ugyan, de szegény sorsukat, kiknek halászaton kívül egyéb keresetük nem volt és kik gyanus szemmel vizsgáltak minden idegen arcot, félve attól, hogy még e szabad foglalkozást is elakarják tőlük venni.

Mikor a királyi herceg hajója először kötött ki Cirkvenicán és a feleséges ur végig sétált az olaj és fűgefákkal dusan szegélyezett, itt-ott festői szikla csoportozatok közé beékelte fehérre meszelt házikókkal tarkított tengerparton, melynek hátterében a legendáiról híres Velebit hegyláncz meredezik egekig nyuló mezeten ormaival. A nép még akkor babonás félelemmel húzódott vissza előle és mint a későbbi években megtudtam, a főherceg látogatását követő vasárnap az istentisztelet alkalmával a szószéken is fel lett említve a nagy ur ott időzése.

Az első látogatás után a főhercegi családnak állandó és kedvelt téli kirándulási helyévé vált Cirkvenica. Egy évvel rá a jótékonyágáról híres főherceg katonai gyógyházat alapított ingyenes lakás s gyógykezeléssel a magyarországi és ausztriai tisztek számára majd a feleséges asszony Klotild királyi hercegnő, ki jótékonyág tekintetében vetekedik feleséges férjével, szerencsétlenséget ért fia, László főherceg emlékére a László-gyermekotthon alapította, melyben csak szegény beteg gyermek nyer gyógyulást és mely országunk egyik legszebb intézménye.

Már ekkor Cirkvenica ismereté vált az

egész országban, az abbáziai vendégek tömegesen keresték fel és szívesen időztek pár órát a szegényes fekvésű, tiszta, üde levegővel körülvett virágzásnak induló helységben.

Lassanként nagy számú tüdőbeteg talált gyógyulást az egész esztendőben enyhe időjárással megáldott környéken. Végre 1894-ben megalkult egy millió forint tőkével a cirkvenicai tengerifürdő részvénytársaság és felépítette a maga nemében páratlan nagyszabású s hercegi pompával berendezett szálloda, gyógy és fürdőházat, déli növényekkel dusan beültetett parkot és számos mellék épületet, melyek a legmagasabb igényű és legkényelmesebb izlésű társaságot is képesek befogadni és kielégíteni.

A tíz évvel ezelőtt még csendes falucska ma zajos és kedvelt találkozó helye a legmagasabb uri közönségnek. Szeretett főhercegünk tette azt közkedveltté.

Maga a falu, a lakosság is megváltozott. Az apró kunyhók helyét csinos emeletes házak építettek, tiszta kényelmes szobákkal, a szállodákat nem kedvelő vendégek befogadására. Nyájas arccal, tárt karokkal várják az idegeneket, potom árért bocsájtva rendelkezésükre e célra készült szobáikat.

E paradicsomot vásárolta meg a múlt héten a fenkölt szellemű és a szabad természet szépsége iránt rajongó főherceg, hogy minden az övé legyen ott, hol a sziveket már megnyerte, hogy Magyarországot gyógy tengerifürdővel is gazdagítsa és hogy nevével, befolyásával s áldozat készségével világhírűvé és ezzel együtt a szenvedő emberiség menedék helyévé tegye azt.

vargásnak s ezek közül kilencz élet-halál között van.

A választók névjegyzéke közszemlén.

Az 1900. évre összeállított választók névjegyzéke július hó 5-től 15-ig közszemlére lesz kitéve. Felhívjuk a közönség figyelmét a névjegyzékre, hogy idejekorán nézzen utána, vajjon nem maradtak-e ki a névjegyzékből. Az ellenőrzés most könnyebb, mint eddig volt, mivel az adó ki nem fizetése daczára is benn kell lenni mindazon polgároknak, akiknek adóösszege megfelel a törvényben előírt cenzusnak. A polgármester által kibocsátott hirdetés a következő:

Az 1900-ik évre érvényes országgyűlési képviselő választóknak a nagyváradi választókerületre nézve hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke, az 1874. évi XXXIII. t. cz. 53. §-a értelmében, *folyó évi július hó 5-től kezdve, folyó évi július hó 25-ig bezárólag* a város-ház közigazgatási kiadóhivatalában közszemlére lesz kitéve.

Ezen ideiglenes névjegyzéket a jelzett napokon reggeli 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és délutáni 2 órától 6 óráig ugyanott lemaszolhatja.

Felhivatnak mindazok, akik az 1874. évi XXXIII. t. cz. 44. §-a értelmében a felszólalásra akár azért, mert a választók névjegyzékébe be nem vétettek, akár azért, mert nevük foglalkozásuk vagy életkoruk hibásan lett beírva, akár azért, mert valaki jogosulatlanul lett felvéve vagy kihagyva, jogosítva vannak felszólalásukat írásban, a szükséges okiratokkal felszerelve, a központi választmányhoz címezve *folyó évi július hó 15-ig bezárólag* Kelepecz Dezső irodaigazgatónál beadni.

Ezen felszólalásokat a fentebb nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti s az azokra vonatkozólag netán teendő észrevételek, írásban minden beadványhoz külön, a szükséges okiratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. t. cz. 45. és 46. §§-ai alapján a központi választmányhoz címezve, július 16-tól 25-ig bezárólag a fentebb nevezett irodaigazgatónál benyújthatók.

Kelt Nagyvárad város központi választmányának 1899. évi június hó 26-án tartott üléséből.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester, mint a közpt. választ. elnöke.

A néppárt gyűlése.

A néppárt július 2-án délután három órakor Pilis-Vörösváron gyűlést tart, melynek napirendje a következő: Elnöki megnyitó, mondja Zichy János gróf képviselő; a néppárt füladatai, (Meszlényi Pál képviselő); a keresztény társadalom (ugornyai Robiczek Ferencz dr. pápai kamarás); a keresztény sajtó, (Bonitz Ferencz szerkesztő); elnöki záróbeszéd.

Ausztria-Magyarország és Oroszország közös akeziója.

A pétervári félhivatalos »Herald« fontos kommunikét tett közzé, mely bizonyosságot tesz róla, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország milyen komoly jelentőséget tulajdonítanak, 1897. április hónapjában kötött egyezségüknek melyben a Balkán-félsziget nyugalmanak közös erővel való föntartására kötelezték magukat. A »Herald« közlése így szól: »A nem békés hajlamu külföldi sajtónak egy része a szerb-török határon történt legutóbbi sajnálatos eseményeket arra próbálja fölhasználni, hogy Oroszországnak Ausztria-Magyarországhoz való viszonyát megzavartnak tüntessék föl. Arra utalnak, hogy a két nagyhatalom a Balkán-félszigeten egymástól független, ellenkező természetű dip-

lomáciai akeziót indított. Hogy a szerb-török konfliktus körül támadó legendákat csirájukban elfojtsuk, a következőket közölhetjük: Amint nyilvánosságra jutottak a szerbek és törökök között támadt véres összeütközések, gróf Muravjev külügyminiszter azonnal utasította a belgrádi orosz diplomáciai képviselőt, hogy a szerb kormánytól b. rátságos lépéseket tegyen. A belgrádi osztrák-magyar képviselő gróf Goluchovszki külügyminiszter utasítására azonnal csatlakozott orosz kollégájának ehhez az eljárás-hoz. Mind a két diplomata egybehangzó előterjesztést tett. Ugyanez történt Konstantinápolyban is. Oroszország és Ausztria-Magyarország tehát párhuzamosan jártak és járnak el. Oroszországnak és Ausztria-Magyarországnak a Balkánt illető megegyezése tehát ezuttal is fényesen bevált és a német birodalom békés politikájával együtt tartós, biztos békét enged remélni.

Sima ügye.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága csütörtök délelőtti 10 órára ülésre volt összehívva a Sima Ferencz ismeretes összeférhetlenségi ügyében. A bizottság tagjai közül azonban mindössze csak hárman jelentek meg, úgy mint *Apáthy* Péter elnök, *Dózsa* Endre és *Mohay* Sándor bizottsági tagok. Félőrai várakozás után elnök kijelentette, hogy az ülés határozatképtelenség folytán nem tartható meg s hogy tekintettel a parlamenti szünet közelségére, *csak az őszi ülészek elején* fog ez ügyben újabb ülést összehívni.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Július 1. Iparos ifjak táncestetéye a Rhédey-kerti Lövölde-helyiségében.
Július 1. Nagy-Szalontai Olvasó-Egylet táncmulatsága a vasúti vendéglőben.
Július 9. A 48-as Népkör házi táncvigalma a Karger féle nyári mulatóban.

* **József kir. hercege Gyulán.** Gyula városán k szerdán magas vendége volt. *József* kir. hercege ő fensége jött oda, hogy az ott állomásozó 2-ik honvéd gyalogezredet megvizsgálja. A város már előző este lobogó díszöltött. 28-án reggel 5 óra 30 perczkor érkezett ő fensége Csaba felől. A vasutnál az összes hivatalfőnökök élén nagy közönség jelenlétében dr. *Lukács* György főispán fogadta. Rövid üdvözlés után Almásy gróf remek négyes fogatán hosszú kocsisortól kísérvé a főispán lakására hajtatott, hol rövid pihenés és reggelizés után 8 órakor kihajtatott a gyakorló térre s ott fél 12-ig fáradhatlanul vizsgálta és gyakoroltatta a honvédeket, lekötelve barátságos és leereszkedő modorával mindenkit. 12 órakor a főispán ő fensége tiszteletére szükkörű ebédet adott, melyhez, miután világi bőjt volt, dr. *Schlauch* bibornok táviratilag adott felmentést. A barátságos ebéd kedélyes hangulatban két óráig tartott, s akkor ő fensége a Kis-Jenőről már megérkezett saját négyes fogatán s kísérelével együtt kihajtatott birtokára, mert a főhercegi uradalom főintézője *Szkalla* Antal Péter és Pál napján vonult a jól megérdemelt nyugdíjba. József főherceg pedig jelen akart lenni ezen az ünnepségeken, melyeket a kisjenői intelligenzia rendezett *Szkalla* Antal tiszteletére, ki 50 évi odaadó, derék szolgálat után vonul nyugalomba. Ugyaneznap ünnepelték *Ormós* Péter nyugalmazott alispánnak, a főherceg egyik legkedvesebb emberének név-

napját; ő fensége tehát kellemesen töltötte a napokat az őt rajongásig szerető kisjenőiek között.

* **Az iskola-év vége.** A Péter-Pál ünnepén ezer és ezer kebelből felharsanó hála fohász, melyet a diák nemzedék a Tedeum felemelő dallamaival bocsát az egek Urához, hogy egy tanév fáradságos munkáját lektüzdötte; a záró napja az iskolai esztendőnek. Bezáródnak a Muzsa hajlékai és mint a híres Jánusz temploma, csak a munka idején nyílnak meg újra, mikor zajos gazdáik az édes emlékekben gazdag, illuzióktól ragyogó vakáció gyönyöreit után testben és lélekben felüdülve térnek vissza a köpübe. A hagyományos évzáró napon közvetlen, megkapó ünnepély kíséretében vett bucsut középiskoláink ifjusága városunktól és szeretett tanáraitól. Ugy a gimnáziumban, mint a reáliskolába meg volt a bizonyítványok és az értesítő kiosztás is. A tanintézetek igazgatói által szerkesztőségünknek beküldött értesítők ismertetését legközelebb tanügyi rovatunkban megfogjuk kezdeni.

* **A tisztikar mulatsága.** Jókendvtől, örömtől hangos lesz június 8-án a Püspökfürdő; vig élet költözik ki a szép gyógyhelyre, s csillogó egyenruhás délczag gárda fogadja az előkelő vendégeket. A nyár legszebb mulatsága lesz ez bizonyára, amire elég biztosíték az, hogy a Nagyváradon állomásozó tisztikar rendezi. Gondoskodva lesz mindenről, hogy a közönség minél kellemesebb szórakozást találjon. Délután 5 óra 50 perczkor a Nagypiac-térről különvonat megy katona zeneszóval a Püspökfürdőbe, azonkívül pompás cigányzenéről is gondoskodott a rendezőség. Az előkelő vendég részére lawn tennis-pálya, kuglizó, no meg a táncsterem kellemes szórakozást fog nyújtani. A pompás mulatságon a branzai hercege is részt vesz. Éjjel 12 órakor külön vonat szállítja be a városba a mulatozókat. A rendezőség külön meghívókat bocsátott ki.

* **A debreczeni római katolikus főgimnázium.** Debreczeni levelezőnk írja: Bevégzett dolog, hogy a debreczeni római katolikus főgimnáziumot legközelebb fölépítik. A nagyváradi bíboros püspök 150,000, Debreczen sz. kir. város 100,000 és a debreczeni kispópostság 20,000 forintot tevő adományát növelni fogja az állam is. A szülők azt óhajtják, hogy az ötödik osztály szeptember elsején nyíljék meg. Küldöttség is tiszteltet e célból Géressi Kálmán tankerületi főigazgatónál. A főigazgató megígérte, hogy ez irányban előterjesztést tesz a miniszternek és reméli, hogy a miniszter nem zárkózik el a kérelem teljesítése elől.

* **Stépan István temetése.** Óriási részvét mellett, nagy gyászpompával ment végbe tegnap délután a megboldogult *Stépan* István földbirtokos temetése magyar-utcai házából. A temetési szertartást *Materny* Imre ág ev. lelkész végezte, megható imát tartott a megboldogult felett, minek végeztével az ev. ref. egyház énekkara gyászeneket énekelt, Gerencsér József kántor vezetése mellett. Aszertartás végeztével a megboldogult diszes maszív szarkopágját a temetkezési intézet dísztestőrjei a hatos fogatu diszes üveges gyászkocsira helyezték s megindult az impozáns gyászmanen, elől a koszorut vivő koci, a mely telve volt szebbnél-szebb koszorúkkal, ezt követte a hatos fogatu diszes gyászkoci, körülötte dísztestőrök és nemesi czimer vivők, mit a nagyszámu gyászoló közönség és kocsisor követett a Bónai-kuti központi temetőbe s itt helyezték a családi sírboltba örök nyugalomra a megboldogult hamvait. A temetésen ott volt: Dr. Bulyovszky József, Miskolczy Ferencz, Cziffra Gerő, Stark Gyula, Miskolczy Árpád, Sulyok

István, Erdélyi Imre, Dr. Kornstein Lajos, Kiss Elek, Jancsó Lajos, Dely János, Óváry Sándor, Bodó Bertalan, Stepan Gábor, Dr. Várady Zsigmond, Frankó Endre, Korda Andor, Govrik Kálmán, Kabdebó Sándor, Vinkler Lajos, Élő János, Kaszl Sándor, Hraniczky Károly, Zilahy Sámuel, Udvarhelyi Béla, Ravazdi Barna, Szűcs Sámuel és még számosan, valamint a Nagyvárad 48-as párt testületileg lobogóval kivonult *Szokolj* Tamás és dr. *Stokker* József vezetése alatt, ugy a Körözs-Tarján község előjárósága Körösi Imre jegyző vezetése alatt. A diszes koszorúk feliratai a következők voltak:

Szeretett Pistájának — a feleség. — Édes jó apukának — Elza, Terka, Gyurka, Bebi. — Felejthetetlen Pistának — Otil, Olga és Kálmán. — Apa és mama — Pistának. — A nagyvárad 48-as párt — rendithetetlen elhű tagjának. — Szeretett jelöl — Ernő Pistának. — Utolsó üdvözlés — Sándortól. — Utolsó üdvözlés — Böszörményi József és családja. — Vallner Anna — tisztelete jelöl. — Igaz barátsága jelöl — a Govrik család. — Legjobb akarómnak — Bödő Imre. — Szeretve örökké — Ravazdy Barna. — Szeretett barátjának — Paksy Gusztáv. — Szeretett barátjának — a Bodó család. — Viszontlátásig — Jancsovics Jenő. — Utolsó üdvözlés — Paula, Piroška és Jenő. — Igaz részvéttel — Csapó Ferencz. — Utolsó üdvözlés — Ferencsik Ödön és családja. — Őszinte részvéttel — Hont József és családja. — Tisztelete jelöl — Klap-sziáné. — Barátsága jelöl — Hanzély és családja. — Tisztelete jelöl — Böhm Paula. — Szeretett testvérének — Máli. — Utolsó üdvözlés — Stark Gyula és Róza. — Kedves keresztapjának — Kavard Ilonka. stb. stb.

A diszes temetést Wejszlovits Adolf és fia rendezte nagy pontossággal.

* **Uj törvényszéki joggyakornok.** A kir. tábla elnöke *Maróczy* János végzett joghallgatót díjas joggyakornokká kinevezte.

* **A magyar nyelv haladása nepiskoláinkban.** A magyar-csékai állami iskolában a múlt hó 26-ikán tartották meg az évről vizsgát, amely fényes bizonyossággal szolgálhat arra, hogy a magyar nyelv tanításából mily nagy eredményt lehet elérni. A csékai román gyermekek meglepő haladást tettek a magyar nyelvben, úgy hogy egyesek egész folyékonyan beszélnek. A dicséret *Keleti* tanítót illeti, aki a legnagyobb buzgalmat fejt ki a magyar nyelv tanítása érdekében. Az iskolai gondnokság a nagyobb haladást mutató tanulók között husz darab képeskönyvet osztott szét.

* **Kegyadomány.** Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök havi kegyadománya 300 frt szombaton július 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. Grünwald Henrikné, alelnöknő.

* **Falb időjárása.** Az esztendő második felére is megjósolta már az időt Falb Rudolf. E szerint július első harmada száraz, a második harmadában némely nap esős lesz, a hónap végén pedig folyton esős időjárás lesz, a nélkül azonban, hogy valami nagy zápor esnék. Vihar nem igen lesz júliusban. Augusztus első felében sok eső lesz, a hónap második felében pedig száraz időjárás. Szeptember elejétől végig nagyon száraz időjárás jósol Falb, októberben azonban sok eső lesz, a kritikusanapokon kívül pedig zivatar. A kritikus napok a következők: július 22, augusztus 31, szeptember 19, október 18; ezek első rangú kritikus napok. Másodrendűek a következők: szeptember 5, október 4; harmadrendűek: július 7 és augusztus 6.

* **Esküvő és halál.** Rémes esetről értesít bennünket sályi-i tudósítónk. *Szép* István ottani jómódu gazda ember házában nagy lakodalom volt, a gazda szép viruló leányát adták férjhez. A lakodalmi vigáság közben több kis gyerek felmászott az egyik megfára, hogy csemegézzék. Véletlenül az egyik gyermek leejtette a magával vitt vasvillát s az éppen a *Szép* István kisebbik fiának a fejére esett. A hegyes vas

átszurta a koponya csontot s mélyen befaródott a szegény gyermek agyvelejérel. Az isszonyu sebtől a gyermek pár pillanat múlva meghalt. A lakodalmas ház csakhamar mély gyászba borult. A szegény apát mélyen megrendítette kis fiának borzalmas vége. A szerencsétlen fiúcskát óriási részvét mellett temették el.

* **Legfelsőbb kitüntetés.** Egy csendes, a világ zajától elvonult, csak a jónak, nemesnek: az emberszeretethez élő szerzetes nőt ért a napokban a legfelsőbb királyi kitüntetés. — Ugyanis mint értesülünk, a király *Mater Mihaelát* a soproni magán betegápoló ápolási főnöknőjét a koronás érdemkeresztel tün-tette ki.

* **Névvaltoztatás** Seligmann Gusztáv szé-kelyhidi illetőségű budapesti lakos vezeték-névét «Szilágyira» változtatta.

* **A színház terveinek átvizsgálása.** A nagyvárad színház terveit az építés megkezdése előtt még átvizsgálják s esetleg, a hol szükségesnek mutatkozik, átalakításokat eszköz-ölnék rajta. A tervek átvizsgálását vasárnap, július 2-án délelőtt eszközlik a városházán. Az értekezleten a városi tanácson kívül *Bölonj* József intendáns, *Follinus* Aurél szinigazgató, *L. Kovács* Gyula színművész, továbbá a törvénhatóság tagjai között levő építészek és mérnökök.

* **Dementi.** Néhány helybeli és fővárosi lap a szerencsétlen véget ért *Baranyi* Árpád előéletét és vagyoni viszonyait hamis színben igyekszik feltüntetni. Illetékes helyről felkér-tünk annak kijelentésére, hogy az elhunyt mindenkor teljesen rendezett anyagi viszonyok között élt és hogy halálát az életuntság okozta egyedül.

* **Jó ajánlat.** Főnök (az apához, a ki fiának állást keres): Hát csak négy realiskolát végzett a fiatal ember?

Apa: Igenis kérem alásan, de azt nagyon alaposan, mert minden osztályt kétszer végigjárt.

* **Kinevezések.** A m. kir. igazságügymi-niszter *Steinwasser* Ernő fehértemplomi kir. törvényszéki díjnokot a borosjenői, *Gottlieb* Gyula öbessai kir. járásbírói díjnokot a kis-jenői s *Mikkei* Dániel lévai kir. törvényszéki díjnokot a nagyvárad-városi kir. járásbíró-sághoz irnokokká kinevezte.

* **Tanítók választása az ipariskolához.** Nagyvárad város iparoktatási bizottsága va-sárnap, június hó 29-én délelőtt tartott ülésé-ben töltötte be a nagyvárad iparos tanonc iskoláknál szükséges óraadó tanári állásokat. Megválasztottak: Ablonczy Pál közismeret (heti 2 óra), Bauer Nándor rajz (heti 1 óra), Bartha Mór rajz (heti 4 óra), Bitzó János rajz (heti 1 óra), Bodnár János rajz (heti 1 óra), Felicz-des Lajos rajz és közismeret (heti 3 óra), Fehér Jenő rajz (heti 2 óra), Sz. Kocsis János rajz (heti 2 óra), Kovács László rajz (heti 1 óra), Lovass Zsigmond rajz (heti 2 óra), Nánai András rajz és közismeret (heti 4 óra), Peller Ferencz mintázás (heti 2 óra), Weber József festészet (heti 2 óra), Wellner Alajos rajz (heti 1 óra). Az összes óraadó tanárok egy évre lettek választva.

* **Hajmereresztő uzsora.** Hogy a felvidék népét mi kényseríti a kivándorlásra, azt a következő eset világítja meg, melyben csak nem rég döntött a királyi kuria. Egy szegény mára-marosmegyei lakosnak adóhátralék fejében le-foglalták egyetlen borját. Hogy megmentse a borját az elárverezéstől, a falu Rothschildjától tíz forintot vett kölcsön egy évre öt forint, vagyis ötven százalékos kamat mellett. Az év végével a nem tudott fizetni s kérte a hitelező-jét, hogy hagyja még egy esztendeig nála a pénzt. Teljesült is kérése, de most már nyolcz forint, vagyis 80 százalék további kamatot kötött ki a hitelező; ezenfelül az adósának le kellett kötni a pénz biztosítására a tinóját s az immár huszonnégy forintra nőtt összegről kötelezvény is kénytelen volt kiállítani. Látván

azonban, hogy a felszaporodott tartozást soha-sem lesz képes törleszteni, beállott a hitelező-jének szolgálatába harmincz forint évi bérért s félévi szolgálattal törlesztett is az adósságból tizenöt forintot. A még fennmaradt nyolcz fo-rintért beperelte a hitelezője a községi bírónál. Elmarasztalták s hogy a hitelezőt kielégítthesse, végre is kénytelen volt eladni a tinóját, mely-nek megtarthatásáért annyit küzdött és áldo-zott. Együttal azonban uzsora vétségért panaszt tett lelketlen hitelezője ellen. A máramarosi törvényszék, a debreczeni kir. tábla s legköze-lbb a kuria is egyező ítélettel az uzsorában bűnösnek mondták ki s három hónapi fogházra és a jogtalanul felvett összeg visszatérítésére ítélték a lelketlen uzsorást, tekintettel arra, hogy nemcsak a törvényesnél aránytalanul magasabb kamatot szedett, de a mi több, a sértettnek anyagi romlását idézte elő, a meny-nyiben kizsákmányolására éppen azt az idő-pontot használta fel, a mikor az adót szedik, a minek következtében egyetlen tinóját is kény-telen volt eladni. Tehát a kuria kimondta, hogy uzsora vétségének esete forog fenn már akkor is, ha az uzsorakamatok ledolgozása czéljából szolgálatába fogadja a hitelező az adósát. Annak a pörnek uzsora adataiból tehát, amelyben ez a határozat keletkezik, megdöb-bentő képe tárul elénk a nép lelketlen kiszí-polyozásának és anyagi megromlásának.

* **A gyermekórház berendezése.** A gyer-mekórház tudvalevőleg a Sztaroveczky-féle ház nyugati részében fogják elhelyezni, úgy hogy a külön álló nagy épületet más czélra értékesítheti a város. Szükséges azonban na-gyobb átalakítás, hogy a gyermekórháznak megfelelő helyiségei legyenek. Az átalakítás és berendezés tárgyában július hó 3-án délután értekezlet lesz, amely *Komlóssy* József tanács-nok, *Baróthy* Ákos főorvos, dr. *Schiff* Ernő gyermekorvos, *Ragány* János főszámvevő és *Csordacsics* Ferencz városi építőmester vesz-nek részt.

* **A törvényszéki teremben.** Biró a tanuhoz: — Önnek is része volt a verekedésben? — Igenis, biró ur, egy pár egészséges pofon képezte részemet.

* **Körözsbe ugrott.** Csütörtök délelben a Kishidről egy cseléd leány a Körözsbe ugrott és belefutott. A leányt *Oláh* Julesának hívták és dr. *Kiss* Dénes ügyvédnél szolgált. A rémes látványra rengeteg ember jött össze a hidon a partokon, azonban senki sem akadt, aki se-gítségére ment volna, egész az uszoda végéig látszott, hogy rémesen küzd a halállal. Az uszoda végén azután eltűnt. Tegnap végre sok keresés után a holttestet megtalálták. Hogy a leányt mi vitte végzetes elhatározására, nem tudják. — Beszélnek, hogy valami rossz fát tett a tűzre s ezért félt a gazdájától, mások pedig azt mondják, hogy mindenáron más helyre akart menni, de a rendőrség nem engedte. A hidon álló rendőrt figyelmeztették, hogy a leány a Körözsbe akar ugrani, de András csak vál-lat vont.

* **Wekerle örült szakácsa** Szakvály Jenő, a megfigyelés alá helyezett szakács, aki dr. *Wekerle* Sándor volt miniszterelnök, a köz-igazgatási bíróság jelenlegi elnöke családjánál volt alkalmazva — igen tekintélyes pécsi családból származott. Egyik bátyja, Szakvály Emil, előkelő pécsi ügyvéd, a másik bátyja, Szak-vály József, Schönburg-Lippe herczeg uradal-mának jószágkormányzója. Szakvály Jenő előbb czukrász volt, aztán vasuti és más nagyobb ven-dégloknak volt szakács. Egyidőben ő vezette a »Magyar Király«, majd pedig a »Central« kony-háját. Később *Wekerle* házához került szakácsnak s a családdal rendesen elment Dánosra is, ahol nyaralni szoktak. Most kilencz éve a *Wekerle*-házat elhagyta és a Zugligetben a Fácán vendéglőt bérbe vette, de a nyári esőzések miatt megbukott. Akkor ismét vissza-tért *Wekerle* szolgálatába s ott volt egész mostanig, amikor elmeállapotának megfigye-lését vált szükségessé. Szakvály most 50 éven felüli ember. Igen szelid. Jámbor lélekek lát-látszott, de a sorsával mindig elégedetlen volt.

* **Orvosok gyűlése.** Az országos orvos szövetség nagyváradi fiókja csütörtökön tartott ülésén folytatónak letárgyalta az orvosi rendtartás még hátralevő szakaszait, minden nagyobb vita és változtatás nélkül. Az ülésen a tagok csekély számmal voltak jelen.

* **Kutya-hűség.** Egy ur kutyát akar venni egy állatkereskedőtől.

— Ez a kutya tetszik nekem, de nem tudom hűséges természetű-e?

— Ó' hogyné! Már négyszer eladtam s mindig hűségesen visszajött.

* **Posta- és távirde-gyakornokok.** A magyar kir. posta, távirde és távbeszélőnél 135 gyakornokot vesznek föl. Ezen állomásokra, a helybeli póstaigazgatóságtól lapunknak beküldött feltételek szerint, azok pályázhatnak, akik középiskolát, vagy ezzel egyrangú más intézetet, érettségi vizsgálatot, sikeresen végeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. Mellékelni kell községi erkölcsi és közhatósági orvosi bizonyítványt. Az állomásokat a kerületi posta- és távirde igazgatóságok töltik be, szám szerint minden igazgatóság (tehát a nagyváradi is) tizenötöt. Folyamodványok a polgármester s illetőleg főszolgabíró útján f. évi július 31-ig azon igazgatóságnál nyújtandók be, melynek területén a pályázó alkalmaztatni kíván. Akik főlvétetnek, azok a számukra kijelölendő hivatalnál a posta- és távirde kezelést gyakorlatilag elsajátítják és 1900 szept. 1-ére Budapestre vagy Zágrábba fognak saját költségükön át-helyeztetni, ahol a tisztképző tanfolyamot hallgatják. Napdíjak élvezetében a tanfolyamon tíz hónapra terjedő ideje alatt megmaradnak, de annak fejében szabad idejökben a tanfolyam székhelyén szolgálatot tenni kötelesek. Akik a tanfolyamot sikeresen elvégezték és az alapvizsgálatot letették, azok gyakornokokká nevezetnek ki 400 frt járandósággal és amennyiben felsőbb tanintézetet végeztek, 500 frttal. A szakvizsgálat letételével pedig igényt szereznek a 10-ik fizetési osztályba sorozott tiszt állomásokra, avagy — ha ilyen állások nincsenek üresedésben — egyelőre segédtsízi állásokra.

* **Halálozás.** Őszinte mély részvétellel értesülünk egy derék nő: *Berkó Jánosné*, szül. Nátafalussy Irma haláláról. A gyászbeszéd mélyen sujtotta *Nátafalussy Kornél* tankerületi főigazgatót, ki édes testvérét siratja az elhunytban. Temetése ma, szombaton délután 5 órakor lesz az Áldás-utcai gyászszobán. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Berkó János, mint férj, nátafalvi Nátafalussy Kornél, mint testvér a rokonok nevében is a legbensőbb fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett neje, illetőleg nővére *Berkó Jánosné* született nátafalvi Nátafalussy Irma folyó évi június hó 30-án reggeli 7 órakor, hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos fölvétele után életének 54-ik évében az Urban jobblétre szenderült. A megboldogultnak hűlt temetést július hó 1-én délután 5 órakor fogják a gyászszobán (Áldás-utca 292. sz.) a római kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszentelni s az olasz-i temetőben a feltámadás reményében elhelyezni. Az engesztelő szent miseáldozatot az olasz-i plébániai templomban július hó 3-án reggeli 10 órakor fogják a Mindenhatóknak bemutatni. Nagyvárad, 1899. június 30-án. Áldás és béke lengjen hamvai fölött!

* **Nemzetközi asszonygyűlés Londonban.** Lady Aberdeené az a nem éppen kellemes szerep, hogy egy nemzetközi és nagyon népes, tehát nagyon lármás női kongresszus ma nyílt meg Londonban a Westminster Thuan Hallban s az a cél, hogy megbeszéljék benne a nők dolgát a nők maguk s a jogaira féltékeny férfivilágtól kicsikarjanak annyi engedményt a maguk javára, amennyit csak lehet. Őt bizottsága van a kongresszusnak. Ezek között legfontosabb az, ami a nők kenyérkeresésével, a megélhetésre alkalmas pályákkal foglalkozik s új és új tereumokat akar hódítani az olyan nők számára, akik nem akarják esetlegekhez kötni a sorsukat, hanem a maguk erején akar-nak megélni. A nők szerint azonban valószínűleg az a bizottság végez fontosabb munkát, a mely a nők politikai jogáért küzd s azt a helyzetet akarja tisztázni, a mit a nő elfoglal a társadalomban. Van egy olyan bizottság is, a melyik a me lett kardoskodik, hogy a nőnek

helyet keressen a parlamentekben. Azután egy ipari csoport s egy tanulmányi csoport is dolgozik a kongresszuson, a melyen az már határozatba ment, hogy minden indítványt fel-fognak olvasni. S már több az indítvány az ezernél. S hogy teljesen kongresszus formája legyen a népes gyülekezésnek, nagy eszem-iszom és monstre-kávézások hol itt, hol ott. Hogy a magyar hölgyeknek ki a szószólójuk, azt nem moadja el a londoni telegramm, a mely a kongresszus megnyitására számol.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egyesület választmánya folyó hó 30-án délután öt órakor gyűlést tartott a megyeszékház kistermében. Elnököt Cálbory Sámuel alelnök, jelen voltak: Cséplő Péter muzeumi főőr, Karácsonyi János dr. alelnök, Bereczky Géza pénztáros, Középegy Gyula h. ör, Némethy Gyula dr. titkár. Első sorban Cséplő Péter referált a p.-kovácsi ásatások eredményéről, melyről nemrég részletes szakszerű leírást közölt volt a helybeli lapokban. Kiemelte Nadányi Gyula földbirtokos, házigazda lekötéző vendégszeretetét, előzékenységet, melylyel őket fogadta és segítette. A választmány nagy örömmel vette tudomásul az ásatások sikeres végbemenetelét s fölhatalmazta Cséplő Pétert és Középegy Gyulát az ártándi ásatások megejtésére. Kevésbé örvendetes dolog volt a muzeum épület tatarozásának ügye, melyről a titkár referált. *Az alig három esztendő épület kupolája igen költséges javításokra szorul*, amennyiben tartós eső idején mindig beázik. Az ajándékozók között a választmány főleg Nadányi Gyula földbirtokosnak szavazott meleg köszönetet, ki a kovácsi ásatások eredményét (51 darab régiség) az egyesület muzeumának adományozta. A többi ajándékozók a következők: Józsa András dr. nyíregyházi főorvos a szabocsmegyei muzeum ismertetését (saját művét) küldötte meg; Sal Ferencz Várad 1598-iki látképét; Zichy Ferencz gróf egy Mátyás- és Boeskey-érmet; Südy Gyula egy III. Zsigmond-féle lengyel érmet ajándékoztak, melyekért a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Nagy régészeti érdekű volt végre Karácsonyi János dr. indítványa a bihari földvár fölmérése ügyében, amelyre általa Téglás Gábor, az ismert tudós régész kérte föl az egyesületet; a híres tudós ez esetre megígérte, hogy a bihari vár korához, jellegéhez hozzászól. A választmány nagy örömmel fogadta a kitünő tudós ajánlatát.

Vendéglősök országos kongresszusa Nagyváradon.

— Zászlóavatás és kongresszus. —

A Nagyvárad Pinczér-egylet huszonöt éves jubileumát kapcsolatosan fogja megünnepelni a magyar vendéglősök kongresszusával és az országos nyugdíjgyesület Nagyváradon tartandó közgyűlésével.

Három hatalmas érdek csoportosítja össze a szaktársakat a haza különböző részeiből és már is olyan érdeklődés, lelkesedés nyilvánul, hogy a rendező bizottság iredája alig képes a nagyszámu levelezéseket elvégezni.

Tegnap, pénteken délután a nagy rendező bizottság ismét ülést tartott a Zöldfa-szálloda kistermében, a melyen ifj. *Rimler* Károly elfoglaltsága miatt *Mezey* Mihály elnökölt.

A jegyzőkönyvet *Sarkadi* Ignác titkár vezette, hitelesítették *Harsányi* József és *Kovács* László.

Elnök felkérésére *Stern* Hermann pinczér-egyleti elnök és *Czeplédy* Sándor társulati elnök jelentették, hogy a költségek fedezésére

kibocsátott gyűjtőív már is szép eredményt mutat.

A rendező bizottság elhatározta ezután, hogy az ünnepi meghívó kapcsán felkéri a város tanácsát az erkölcsi és anyagi támogatásra és megbizta az elnököt, hogy a részleteket a polgármester ural beszélje meg.

Mezey elnök bejelentette, hogy a szűkebb-körü bizottság a zászlóavatás mellett foglalt álláspontot, azonban minden vallás felekezet képviselőjét küldöttségileg fognak meghívni és felkérni a részvételre.

Jelenti továbbá, hogy a bizottság a zászlóanyai tisztséget *Kernáts* Jánosné ó nagyságának ajánlotta fel, ki azt nagy örömmel és szíves készséggel elfogadta és ígéretet tett, hogy mindent el fog követni az ünnepség sikere érdekében is.

Az elnök ezen jelentését lelkes éljenzéssel fogadták és jegyzőkönyvi kivonaton fogják megköszönni a zászlóanya jóindulatát.

Az augusztus havában lezajló ünnepségek programját következőleg állították össze:

Augusztus 28-án ismerkedési estély a »Fekete Sas« udvari helyiségében, mely alkalommal a vendégeket üdvözlik mint házi gazdákat: *Czeplédy* Sándor a társulat, *Stern* Hermann az egyesület elnöke.

Másnap reggel 8 órakor a magyar vendéglősök kongresszusa a »Zöldfa« nagytermében, kistermében hideg elegáns buffet, egy órákor dejeuner, 3 órákora nyugdíjgyesület közgyűlése.

Este diszeldadás a színházban, melynek tartására *Bölyny* József intendáns ur átiratban felkértek.

Augusztus 30-án délelőtt tíz órakor gyűlekezés a »Fekete Sas«-ban, ahonnan az ünneplő közönség kivonul a Sport-térre.

Itt tizenegy órakor a nagyváradi dalárdák a himnuszt énekelik és kezdődik az ezen alkalomra elegánsul díszített tribünön a zászlóavatás ünnepi beszéddel, melyet dr. *Dési* Géza, a társulat és egyesület jogtanácsosa fog tartani.

Ezután következik a szegbeverés, a zászló megkoszoruzása, átadása és bevonulás a városba zeneszó mellett.

Az ünnepségben való részvételre felkértek a nagyváradi összes egyesületek és társulatok és remélhető, hogy azok is testületileg és lobogó alatt fognak kivonulni.

Két órakor lesz a diszeldadás, melyet a helybeli három előkelő vendéglős rendez és gondoskodni fog, hogy kifogástalan legyen. Ezen célra átalakítják a Lövölde helyiségét, ahol este 8 órakor belépti díj mellett fényes táncmulatság lesz, melyre a vigalmi bizottság külön meghívót bocsát ki, Nagyvárad város előkelő közönségéhez. A belépti díj két korona, családjegynél 5 korona lesz.

Az utolsó napon megtekintik a város nevezetességeit, pinczéit és üzleteit és tizenegy órakor a p.-szőlősi sörgyár megszemlélése után vilásreggelit ad *Lövy* Ignác gyáros.

Délután 3 órakor nagyebéd a *Félix-fürdő*-ben, vacsora a *Püspök-fürdő*-ben, mely után beléptidíj nélkül tánc lesz.

Rácz Józsa debreczeni híres zenekara is átjön ez alkalomból, hogy mint váradfiu magát a közönségnek bemutathassa.

Megalakították még a fogadó, szállásoló és vigalmi bizottságokat is, amelyek közül utóbbi még *Mezey* Mihály elnöke alatt a napokban a társadalom köréből kibővítik.

A jelvénnyek, meghívók és egyéb nyomtatványok rendezését és kinyomatását titkárra bízták.

Mint ezekből látni lehet, nagy munka vár a rendező bizottságra, ha feladatának megfelelni akar és mi hisszük, hogy meg is fog felelni és nem vallanak szégyent az ország színe előtt.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter a bihar-diószegi iparos temetkezési egyesület alapszabályait jóváhagyta. — *Érmihályfalván* fiu és leány kiházásító egyesület alakult. Ideiglenes elnök *Szentiványi* Ferencz, jegyző *Ürögi* Sándor. Az új egyesület módosított alapszabályait a belügyminiszter a jóváhagyó záradékkal ellátta.

Igazságszolgáltatás.

A halott bolygatók. Utálatos váddal terhelve kerültek a vádlottak padjára *Szelisán Tódorné* nyolcz társával együtt. A vád ellenük az, hogy felásták az elhalt *Szelisán Tódor* sírját s a már oszlásnak indult hullába a sziv táján beszúrtak, így akarván megszabadítani *Szelisán* a férjének haza járó szellemétől.

Ez év februárjában halt meg *Szelisán Tódor*, aki özvegyet hagyott hátra. Az özvegy azonban hogy hogy nem, nem talált sehogysem nyugalmat, mindig azt képzelte, hogy a férje szelleme haza jár s hogy ez őt vádolja.

Az asszony végre is a babonához folyamodott s felbérelt nyolcz fiut: *Kopik Györgyöt*, *Fericsek Pétert*, *Blós Sándort*, *Alesz Kosztint*, *Faur Kosztint*, *Tokk Floerét*, *Szelistyán Juont* és *Tárkány Mitrut*, akik április 28-án éjjel kimentek a temetőbe, felásták a *Szelisán* sírját, a koporsót kinyitották s *Blós Sándor* egy hegyes karóval a *Szelisán* mellébe szúrt.

Az özvegynek pedig ezen eset óta nyugodt az álma, mint mondja a férje szelleme már nem hábergatja.

A törvényszék közegészség elleni kihágás czimén *Blós Sándort* husz forint, az első három vádlottat 10—10, a többi vádlottakat pedig 3—3 frt pénzbüntetésre ítélte.

Az elítéltek megnyugodtak, a kir. ügyész azonban felebbezett.

Hamis bukás. A mult esztendőben *Fried Emanuel* nagyszalontai kereskedő váratlanul csődöt mondott. A hitelezők bűnügyi feljelentést tettek *Fried* ellen, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy könyveit nem vezette rendszeren. A törvényszék tegnap *Fried* tizen-négy napi fogházra ítélte, azonban ezt a büntetést vizsgálati fogságával kitöltöttnek vette.

Tolvaj fiu. Ebben a hónapban tegnap másod ízben mondtak ítéletet *Gál János* felett, aki rövid idő alatt két lopást követett el. A multkor három forintnak ellopásáért ítélték el, egy hónapra tegnap pedig egy óra lopásért, melyet *Bereczki János* kárára követett el. A törvényszék *Gált* az óra lopásért tizen-négy napi fogházra ítélte.

Fiatal bűnösök. *Czárán István* táblai bíró elnökleite alatt a budapesti büntető törvényszék ma két fiut vont felelősségre azért, mert elloptak egy vászon-nadrágot és egy vasdarabot. *Loser György* és *István*, két fivér voltak a vádlottak. Mentségükre csupán annyit hozott fel az idősebbik:

— Levegőből nem lehet élni.

— Hát nem tanultatok semmi mesterséget?

— kérdezte *Czárán* elnök.

— Semmit.

Élnek még a szüleitek?

— Anyám már régen meghalt, az apámat nem láttam nyolcz éve, — felelt a fiatalabbik, a 14 éves *István*.

— Hol lakik az apád?

— Nem tudom.

— *Dr. Kesserű* kir. alügyész ezek után lopás büntette miatt kérte a két fivér megbüntetését, mert mindketten már többször voltak büntetve lopás miatt.

Dr. Káldor Gyula védő arra utalt, hogy ez apátlan-anyaítlan gyermekeket viszonyaik menthetlenül belesodorják a bűnbe. Nem büntetés, hanem az ilyen fiatal lelkek megóvása a feladat. Akár börtönbe, akár javító intézetbe viszik ezt a két fiut, föltétlenül elvesztek a társadalom számára.

A törvényszék az idősebb fivért nyolcz havi börtönre (ebből hat hét kitöltve a vizsgálati fogsággal), a fiatalabbat 1 havi fogházra ítélte, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett és rögtön szabadlábra helyezését rendelte el. Az ítélet kihirdetése után megint az idősebb fivér szólalt meg:

— Tekintetes törvényszék, megnyugszunk az ítéletben, de mi lesz az öcsémnel most, ha kikerül innen. Hisz szállása sincs.

Czárán elnök a rabsegélyző egyesülethez utasította *Loser Istvánt*, *dr. Káldor Gyula* védő pedig mindjárt bejelentette az elnöknek, hogy a fint egy iparosnál fogja elhelyezni és gondoskodik róla.

SPORT.

Czélövészlet. A polgári lövő-házban június 25. és 29-én tartott lövészeten kilövetett 1160 lövés 667 találóban 3883 kör, 139 taraczk és mély lövéssel.

Szeget lőtt *Mezey Mihály*.

Tizenegyes kört lőttek: *Mezey Mihály* 7, ifj. *Tóth Ferencz* 7, *Aufrich Alajos* 4, *Kovács Béla* 4 és ifj. *Rimler Károly* egyet.

Tizenkettős kört lőttek: *Mezey Mihály* 5, ifj. *Rimler Károly* 5, ifj. *Tóth Ferencz* 3, *Aufricht Alajos* 3, *Janky Antal* 2, *Kovács Béla* 2 és *Csatáry József* egyet.

Díjat nyertek mély lövésekre: *Mezey Mihály* arany, ifj. *Rimler Károly* és ifj. *Tóth Ferencz* ezüst díjat.

Körlövésekre: Az arany díjat *Mezey Mihály*, az ezüst díjakat ifj. *Tóth Ferencz* és *Aufricht Alajos* nyerték.

TANUGY.

Iskolaszéki ülés.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután ülést tartott, *dr. Sipos Árpád* elnökleite alatt, a melyen jelen voltak: *Dr. Buljovszky József*, *dr. Baróthy Akos*, *Réz Mihály*, *Száhländer Károly*, *Böszörményi Géza*, *Beczky Lajos*, *Gábel Jakab*, *Markovits Pál*, *Ragány János*, *dr. Berkovits Ferencz*, *Vaday József* és *Huszár Károly* jegyző.

A tárgysorozat megkezdése előtt felszólt *Gábel Jakab* s férfias hangon kijelentette, hogy az a kőszá hir, mintha az iskolaszék működését élesen bíráló cikket egyik helybeli lapba ő írta volna, — nem felel meg a valóságnak. Véleményét nyíltan ki szokta mondani s most is lett volna bátorsága megmondani, hogy ő írta a cikket. Kéri ezt tudomásul venni.

Dr. Sipos Árpád elnök kijelenti, hogy ő is hallotta, miként *Gábel Jakab* írta volna a kérdéses cikket, de nem hitt e kőszá hirnek.

Ezután elnök bejelentette, hogy a tanév befejeztetett, 33 osztály vizsgálatán jelen volt. Az eredmény általában örvedetes, a szülők nagyszámmal jelentek meg a vizsgálatokon. Kiemeli főleg a női kézimunkában elért szép eredményt. A községi polgári leányiskolában a kézimunka tanítónő: *Ruby Adél* nyugdíjba vonult s helyette *Ferné Nárceist* bizta meg a kézimunka tanításával. Ezt kéri pályázat mellőzésevel megválasztani. — Ritoók *Zsigmondné* az olasz elemi iskola kertjének az iskola óra után átengedéseért 10 frtot küldött be az elnökhöz a szegény iskolás gyermekek részére. Köszönettel vették. Elnök szükségét látja, hogy a tanítók magánfoglalkozásaikat jelentsék be s gondoskodjanak csoportonként e havi tanítói értekezlet megtartásáról.

Az elnök közléseit tudomásul vette.

Felügyelő igazgató jelentése szerint az elmúlt tanévben az összes községi iskola és óvoda beiratkozott 1745 fiu, 1659 leány, összesen 3403 gyermek, 235-tel több, mint az elmúlt évben. Egyes osztályok 80—90 gyermekkel tulzsufolva voltak. — Az óvodáknál javul a helyzet, de szükséges az óvodadíjak eltörlése, hogy a szegény szülők is elküldhesék gyermekeiket az óvodába. — Szükséges volna, hogy minden tanító a saját osztályában végezzen tornatanítást, a miniszteri tanterv alapján. — Az írásbeli dolgozatok egyöntetűségének szükségét hangsúlyozza még a felügyelő-igazgató.

A felügyelő igazgató jelentéséhez képest a szükséges butorok beszereztetnek. Az írásbeli dolgozatok egyöntetűvé tétele a tantestületekre bízott.

A városi tanács az V. és VI. elemi osztályok felállítását nem tartja szükségesnek, mivel várad-velenczén már vannak ily osztá-

lyok, azonkívül polgári iskola létezik. A köz-igazgatási bizottság utasítja az iskolaszéket, hogy ezt az ügyet tárgyalja s véleményt mondjon, hogy melyik iskolacsoportnál szükséges az V. és VI. osztály felállítása.

Elnök beható tanulmány után részletesen ismerteteti az állapotot. Számokkal mutatja ki, hogy mily szükség van az V. és VI. osztályokra.

Véleményezik, hogy az V. és VI. osztályok mindkét fiu iskolánál állíttassék fel, természetesen a két osztály egy-egy tanerővel összevonva. A szükséges tanerő rendszerítése iránt pedig közvetlen a törvényhatósághoz tesznek előterjesztést.

A miniszter az elemi iskolai tanítók 5-öd éves korpótlékához 1050 frt hozzájárulást küldött.

Ruby Adél helyettesítésére 250 frt megszavaztak. A törvényhatóság végzését *Réz Mihály* és *Réz Mihályné* korpótléka tárgyában, — tudomásul vették.

Tudomásul vették a városi tanács átirítát, — melyben a váraljai elemi iskola környékének járható utakkal való ellátásáról ad értesítést. A munkatanítónő helyettesítésére hiányzó 250 frtnak a törvényhatósági bizottság által történt kijavítását, valamint a *Réz Mihályné* és *Réz M. Gizella* korpótlékának folyósítására irányuló végzést is tudomásul vették.

A Biharmegyei Tankerületi Tanítótestületnek az iskola és tanító védelme tárgyában alkotandó szabályrendelet készítőse végett s Nagyvárad város tanácsa által áttejt előterjesztését *Réz Mihály* felügyelő pártoló véleménye mellett visszaterjesztik. *Ragány János* szólt föl el-lene, a ki nem tartja Nagyvárad város közön-ségéhez méltónak ily értelmű szabályzat készítését. *Bulyovszky József* dr. hasonló érte-telemben szólt föl s a napirendre térést javasolja

Gábel Jakab precedenseket sorol föl s a pártoló vélemény elfogadását ajánlja. Szavazás után *Réz* felügyelő pártoló véleményét szótöbbséggel elfogadták. A polgári leányiskolában eszközözendő tankönyvváltozást a kir. tanfel-ügyelőségtől fogják kérni. *Makay Vincze* közs. polgári iskolai tanárnak 1100 forinttal történt nyugdíjazását tudomásul vették. Ennek folytán a megüresedett nyelv és történettudományi tanszékre *Huszár Károly* iskolaszéki jegyzőt helyettes minőségben, a szakvizsgálat letételéig ideiglenes minőségben jelen gyűlésből meghív-ják s a fizetést ideiglenesen folyóvá teszik.

Makay Vincze nyug. tanárnak lakását ok-tóber 1-ig rendelkezésére bocsájtják, október 1-től pedig leányának, *Makay Katalin* községi tanítónőnek adják át lakbérének ez időre tör-ténendő beszüntetése mellett.

Végül *Böszörményi Géza* óvoda-bizottsági elnök jelentését hallgatták meg, a ki az óvo-dákban lefolyt évszázó ünnepélyekről s az ott tapasztaltokról tett örvedetes jelentést, majd *Bulyovszky József* dr. indítványára *Tóth Mihály* dr. polg. iskolai igazgatót, ki a technológiai iparmuzeumot nagy fáradság által létesítette. 200 frttal jutalmazni határozták el.

Évszázó ünnepélyek.

A községi polgári fiuiskolában.

A községi polgári fiuiskolában d. e. 9 óra-kor tartották meg az évszázó ünnepélyt és ugyanez alkalommal osztották ki a jutalmakat és a bizonyítványokat.

Dr. Tóth Mihály nyitotta meg az ünnepet hazafias szellemű ünnepi beszédében buzdítván a tanulókat a további munkásságra és az ön-képzésre. Beszéde végén hálás szavakban mon-dott köszönetet a buzgó tanároknak nehéz fáradozásaikért.

Ezután a bizonyítványok és jutalmak ki-osztása következett. A jutalmat nyert tanulók a következők:

Az első osztályból: *Haber Gáspár*, *Klein Bertalan*, *Geresényi Sándor*, *Katona Sándor*, *Dienes József* és *Trombitás Károly*.

A II. osztályból: *Palóczy Lajos*, *Oláh Fe-rencz*, *Adler Miklós* és *Kovács Károly*

A III. osztályból: *Kohn Márton* az intézet legelső tanulója.

A IV. osztályból: *Petrás János*, *Englender Henrik* és *Bernáth Miksa*.

Ezenkívül a IV. o. tanulók a Biharmegyei Népnevelési Egylet ajándékképpen 1—1 Erzsébet emlékfüzetet kaptak.

A váraljai községi elemi leányiskolában.

Itt is d. e. 9 órakor kezdődött az ünnepség; csengő-bongó versikéket mondtak, hazafias dalokat énekeltek. Ezenkívül egy alkalmi szindarabot is adtak elő. Megható pontja volt az ünnepélynek az a pillanat midőn Fülöp Sarolta bucsuzott el társnői nevében a jó tanító-nénitől. Beszéde közben hangos sirásra fakadt, aztán vele sirtak mindnyájan, növendékek és tanítónők és jelen voltak.

Dicséret és elismerés illeti a derék tanítótestületet, a mely nem kimélve fáradságot, lanckadatlan buzgalommal és kitartással igyekezett megvalósítani nehéz feladatát. Varga Teréz igazgató osztotta ki ezután buzdító szavak kíséretében a jutalmakat.

Ovoda ünnepély. Igen szépen sikerült évszázó ünnepély volt Bász Vilma, v.-velencei magán óvodájában. A kis apróságok kedvesen, ügyesen énekeltek, szavaltak, szóval meglátszott rajtuk, hogy ügybuzgó, értelmes óvónő gondjaira vannak bízva. Az ünnepélyen *Böszörményi Géza*, az óvodabizottság elnöke is jelen volt s teljes elismerését fejezte ki *Bász Vilma* óvónőnek.

MULATSÁG.

Az ipartestületi ifjuság nyári mulatsága. A nagyváradai ipartestület ifjuságának önképző egylete dalkörének közreműködésével ma este az egyleti ház-alap javára a Rhédei kerti »lövölde« helyiségében zártkörű nyári mulatságot rendez. A mulatság igen sikerülnek ígérkezik. Kezdeté este 8 órakor, beléptidő személyenkint 70 kr, családjegy 1 frt 50 kr. A mulatságon a szünetek alatt tréfas tombola tárgyak lesznek kisorsolva. — Kedvezőtlen idő esetén a mulatság mához egy hétre, július 8-án lesz megtartva.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *Gyurkovics leányok.*
d. u. *Piroska és a farkas.*
Vasárnap este *Gyurkovics leányok.*

Egy könnyelmű leány.

Egy könnyelmű leány, kit a világ annak tart, akin gonosz szomszédok rágódnak s kinek — nemes szíve jutalmául — ártatlansága bizonyítékát meghozza a végkifejlet, — meséje a darabnak. Második kiadásban »Az új honpolgár« Virág Toncsi-ja képében látott napvilágot e történet, de már ott a kedvességéből sokat levont a hatásvadászó otrombaság.

A darabnak egyedüli nagyobb szerepe *Komlósi Emma* kezében volt, aki azt kedves, szeretetre méltó felfogással játszotta meg. Belépő dalát is megújrázta az a kis közönség, mely szívesebben tapsol a szoliditás divatmult darabjainak, mint a Vigszínház feikapott kétértelműségeinek.

A Gyurkovics leányok.

Herczeg Ferencnek négy tárczacikkét láttuk a tegnapi esti színpadon; négy eladó lány élete a menyasszonyi kuszorúig és epekedése az után. Felvonásonként egy-egy kap völegényt a hét Gyurkovics leány regényes rajzában megírt bájos fiúkkal.

Katinka az ezredes ur gyámfia helyett magával az ezredessel kedvelteti meg magát.

Sári az ezredesné kalandjaira vágyó Sándorffy főhadnagy veszi el békéltetésül.

Ellát Radványi Gidával hozza össze szíve. Legutóljára *Miczi* a Horkay Feri nyakába szakad.

Finom izléssel, jókedvű komikummal derűtségben tartja a közönséget mind a négy szakasz, magyaros hangulattal maguk a személyesítők is erre törekedtek.

Turchányi Olga pajzán jókedvében mindvégig hálás szerepben mutatta be kiváló tehetségét.

Vásárhelyi Vilma a legelőbb kikötőbe jutott Gyurkovics-leányt mintha kissé komolyan produkálta volna?!

Komlósi Emma, a nála megszokott ideges babrárlástól el ekintve, osztozott az est sikerében.

Miklósi Margit haladásán csak örvendeni tudunk, mikor szemünk láttára hódít magának igyekezettel mindig jobb és jobb szerepeket.

Tompa Kálmán Radványi ezredes fiatalos kedélyel, zamatos magyarsággal játszotta meg.

Bönist első helyen kellett volna kiemelni, olyan élethűen alakította a csél-csap Horkay Feri jóízű tréfáit.

Bihari-től több elevenséget váránk, ha mindjárt nem is az ő működési körébe vág Herczeg F. Sándorffy-ja.

Magyar írónak a mi népünk életéből vett képei ily pompás rendezéssel bátran megérdemlik azt a telt házat, melyet sokszor érdemtelen könnyelműségekre pazarol a hálás publikum. (V. G.)

Perényi Margit szerződötése. Megírtuk, hogy Komjáthy János debreczeni színgazgató lépéseket tett a Perényi Margit szerződötése ügyében. Perényi Margit most a vidék legjobb szubrettjének tartják, akinek szerződötése igaz nyeresége lesz a debreczeni színtársulatnak. És ez a szerződötetés már meg is történt. A Komjáthy tárgyalásai eredményre vezettek, Perényi Margit a téli szezonban mint állandó vendég fog működni Debreczenben.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irtá: Neidegg, fordította: Szirtes.

44

A házaspár most egyedül maradt. Ferencz körülnézett. Nagy, barátságos sarki szoba volt, melyet számukra berendeztek és ő megilletődve vette észre, hogy a ház legjobb, legszebb bútor-darabjait oda hordták össze, hogy a helyet Adához méltóvá tegyék. Milyen jók és figyelmesek voltak az ő testvérei, mennyire értettek hozzá, hogy otthonát még drágábbá tegyék előtte! Mindenhez, a mit ez ablakból látott, édes emlékek fűződtek. Ott volt a templom, melyben őt és testvéreit keresztelték, melyben először járultak az Ur szent asztalához. A távolból busz üdvözlötet integettek a temető fái, melyeknek árnyékában jó szülei aludták a feltámadás nagy napjáig hosszú álmukat. Az egyik ablakból lelátott a kertbe, mely a ház mögött terült, le a gyümölcsfákra és bokrokra, melyek gyermekkorának boldogságát tették, le a lugasba, melyben boldogult atyja üldögélt. Milyen jó volt a régi otthonát látni! Mily édes öröm, Adával látogatni meg azt, ki bizonyára szintén meg fogja szeretni. Feléje fordult, meg akart neki mutatni mindent, a mint szíve egész melegevel csüggött, hogy részt vegyen örömeiben. Csendesen és mozdulatlanul ült a másik ablaknál és mereven bámult kifelé, anélkül, hogy férjének barátságos hívó szavára ügyelt volna. Ellenkezőleg oda nyomta erősen homlokát az ablak üvegéhez, s midőn férje közeledett hozzá s fejcskáját szeliden maga felé fordította, látta, hogy könnyben uszott két szeme.

Abban a pillanatban Áda oldalánál térdelt és átfogta karjával:

— Áda, szívem mi a bajod?

— Ah, — zokogá — nem hittem volna, hogy itt minden oly borzasztó legyen!

Ez rossz kezdet volt. Ganermann visszahökken, mintha arczul ütötték volna. De a következő pillanatban már azt mondta magának, hogy az elkényesztetett gyermek szemében szükségképpen csodálatosnak tűnik itt fel minden, s haragját a részvét váltotta fel. Szeretettel csókolta le a könnyeket szeméről:

— Mit vártál tulajdonképpen árva szívem? Tudtad, hogy egyszerű emberek vagyunk. De rokonaim nagyon jó lelkek mindnyájan és őszinte szeretet fűz bennünket egymáshoz. Iparkodjál őket megszeretni az én kedvéért!

— Rajta leszek, — szólott és viszonzta férjének csókját, — hosszú ne legyen látogatásunk. Minden másképpen van itt, mint otthon!

— Azt előre kellett látnod, felelé fagyosan és felállt.

— Ah mit! Azt nem lehet elképzelni, azt látni kell előbb, hogy az ember elhigye. Mondd csak, Feri . . . ne mennék már holnap?

— Arról szó sem lehet, — utasítá őt vissza élesen. — Nem, az lehetetlen. — folytató szelidebb hangon, midőn szemrehányó tekintetével találkozott. Testvéreim örültek és én is, hogy pár napot együtt tölthetünk és ki tudja, mikor látjuk meg egymást újra! Jövedelmünk sok utazást meg nem enged, különösen oly módon nem mint azt az én hercegnőcském szereti. Beszéltesd aranyos szívedet, Áda, találd bele magadat a szokatlanságba.

— A te kedvéért, — felelé s karját nyakába fonta, hogy fejét magához vonja. — De te is légy jó, nagyon jó hozzám, tégy meg nekem mindent, a mit szememről látsz.

Áda szerette őt, az ő szép urát, kinek mindene volt; egyuttal azonban leirhatatlanul csodálkozott önmagán a nagy áldozatok miatt, melyeket képes volt meghozni és megfogadta, hogy első látogatása férje rokonainál, ha nem is lesz utolsó, legalább is igen-igen ritkán fog ismétlődni.

A szíves előzékenység, a csodálat, melylyel találkozott, midőn jó idő mulva más öltözetben a lakószobába lépett, némiképpen megbarátkoztatá sorsával. Kis községben, mint Kirnach is, a lakosok együtt éreznek. A fényes házasság, melyet Ganermann kötött, gyors előmenetele, látogatása oly események voltak, melyek egész Kirnachot érdekelték. Az egész község elhatározta tehát, hogy a fiatal asszonyt különös figyelemben fogja részesíteni, hadd lássa, mennyire becsülik férjét. A baráti családok versenyeztek egymással, hogy Márta háziasszonyi gondját és fáradozásait megkönyítsék, s most megjelentek mindnyájan, hogy az új asszonykát üdvözöljék.

(Folyt köv.)

Közönség köre.*

A rendőrfőkapitány ur b. figyelmébe!

Most, hogy a Körözsben való szabad fürdés ideje ismét beköszöntött, tisztelettel felhívom a rendőrfőkapitány ur figyelmét ama tühretetlen ázsiai állapotra, amely — a többek közt — a Körözs alsó részén, az u. n. Rimanóczy-gáttól egész a Széles-utca torkolatáig van: ugyanis szemérmes sértő módon fürödnek ott nemcsak gyermekek, hanem felnőttek is, leginkább pedig katonaság, az ott járó-kelő közönség nem csekély megbotránkozására.

Tekintve, hogy nevezett utvonalon mindennütt házak vannak és így azokban lakók; tekintve továbbá, hogy nevezett utvonalon az u. n. »Réti«-nek egyik legnagyobb forgalmu közlekedési helye: hisszük, hogy főkapitány ur *sürgősen* fog intézkedni ezen abnormis állapot megszüntetésére, amennyiben ily erkölcselenség a város beiterületén *talán* nem tührető.

Tisztelettel

Több réti polgár nevében
egy adóízelő.

* E rovat alatt megjelenő közleményekért nem vállal felelősséget a Szerk.

TAVIRATOROK.

A Splényi-ügy.

Budapest, jun. 30. (Saj. tud. táv.) Báró *Splényi* államrendőrségi tanácsos tudvalevőleg az Engel hamis borainak a mintáit visszaadta s ez által a vizsgálat meghiusult. A földmívelésügyi miniszter rendeletére ez ügyben megindították a bűnügyi vizsgálatot. *Geguss* kir. ügyész az iratokat megszüntető indítvánnyal átette a kir. törvényszékhez; de a törvényszék visszaküldte az iratokat s pótnyomozást rendelt el. *Geguss* a törvényszék ezen végzését megfeleltette.

Franziaországi események.

Páris, jun. 30. A *Matin* jelenti, hogy *Labori* és *Demange* holnap *Rennesbe* utaznak, a hol *Dreyfus*-szal értekezni fognak annak a konstatálása végett, hogy testi és lelki állapota megengedi-e, hogy nemsokára megjelenjen a haditörvényszék előtt.

Az *Echo de Paris* értesülése szerint *Dreyfus* magával vitte *Rennesbe* azt a ruhát, a melyet férje lefokozása napján viselt. *Dreyfus* újra rávarratta a ruhára a vállrojtokat. (Magyar Távirati Iroda.)

Várják Dreyfust.

Rennes, jun. 30. Makacsul tartja magát az a hír, hogy *Dreyfus* ma éjjel érkezik ide.

Budapest, jun. 30. (Saj. tud. táv.) *Rennesi* táviratok szerint az újságírók állandóan a fogház körül vannak, hogy lássák, mikor *Dreyfust* a fogházba viszik.

Személyi hírek.

Bécs, junius 30. *Talliani* pápai nunczius egészsége tartósan javul. Az éjszakát nyugodtan töltötte a beteg.

Kopenhága, junius 30. *Konstantin* görög trónörökös ma délután *Korsörön* és *Koelen* át *Frankfurtba* utazik. (Magy. Táv. Ir.)

Bismarck Herber — miniszter.

Budapest, junius 30. (Saj. tud. táv.) *Berlinből* sürgönyzik, hogy *Vilmos* német császár meghívta *Bismarck* Herberet a lübeczki regattára. Azt vélik, hogy a császár *Bismarckot* kiakarja belügyminiszterre nevezni.

A belgák zavarodása.

Brüsszel, junius 30. (Saj. tud. táv.) A képviselőházban a miniszterelnök kérte a pártokat, hogy keddig halasszák el az üléseket, addig iparkodik a pártokkal tárgyalni. A miniszterelnök kérését általános helyesléssel fogadták, de kijelentették, hogy ha keddig le nem mond, újra kezdik s még hevesebb tüntetéseket rendeznek.

A szultán és a ezár.

Konstantinápoly, junius 30. *Mária* nagyhercegnő születése alkalmából rendkívül szíves táviratváltás folyt a szultán és *Miklós* ezár között. (Magy. Táv. Ir.)

A pestis.

London, junius 30. A *Reuter*-ügynökség-jelentik *Kairóból*: A pestis betegek száma *Alexandriában* eddig 47 volt. A betegek közül 18 meghalt, 15 pedig meggyógyult. Az utóbbi 8 nap alatt tíz megbetegedés fordult elő, a melyek közül három halálos kimenetelű volt, három beteget pedig gyógyultan bocsátottak el.

Másutt *Egyiptomban* nem fordult elő pestises megbetegedés. (Magy. Táv. Ir.)

Örökösödési adó Angliában.

London, junius 30. Az alsóház két napi vita után 314 szavazattal 117 ellenében második olvasásban elfogadta az örökösödési tizedről szóló törvényjavaslatot. (Magy. Táv. Ir.)

Verekedés a római kamarában.

Budapest, junius 30. (Saj. tud. táv.) *Római* táviratok szerint az olasz kamarában ma nagy verekedés volt.

Elhunyt szerkesztő.

Bécs, junius 30. (Saj. tud. táv.) *Blumenkron* lovag, a «Femdenblatt» szerkesztője meghalt. Az elhunyt az osztrák újságírók nesztora volt.

Kína.

London, junius 30. A *Times*-nak jelentik *Pekingből* tegnapi kelettel: Az angol ügyvivő szerdán *Salisbury* lordnak egy táviratát adta át a cunghi-jámennek, a melyben az angol miniszterelnök kijelenti, hogy az északi vasut angol főmérnökének, *Kinder*-nek elbocsátását *Anglia* komoly esetnek tekintené. Az elbocsátás kérdését ennek következtében bizonytalan időre elhalasztották.

A cunghi-jámen a *pekingi* szindikátusnak jogot adott a *sanszi-honani* vasut építésére és a *Jaugce* völgyénél való vasuti összeköttetés kiépítésére.

Peking, junius 30. Az angol ügyvivő a *kveicsai* kormányzó elbocsátását követelte, mert nem fogták el *Flemming* hittérítő gyilkosságai. A cunghi-jámen azonban ezt a követelést kétszer visszautasította. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Magyar Gazdák Szemléje junius havi füzetét kaptuk a következő jeles szakszertű tartalommal: A nyitrai gyűlés. A kínai kérdéshez (P. S.). Két köztársaság. Örökösödés és agrárpolitika. (Dömötör László dr.) Hazai hitel-szövetkezetek. Országos biztosítás Ausztriában. (L. A.) A közraktári kérdés és a kormány. A német járadékirtok alakítások. (Milkopper Sándor.) Különfélék és krónika.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, junius 29.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	— — — — —	354.70
Magyar hitel	— — — — —	383.25
Allamvasut	— — — — —	350.40
Rimamurányi	— — — — —	301.50
Magyar jelzálog	— — — — —	244.75
Salgótarjáni	— — — — —	331.—
Wagon-kölesön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámító	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Déli vasut	— — — — —	6508.

Határidők.

Budapest, junius 29.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, 8,000, mm. forgalom mellett az árak 10—15 krral olcsóbban jegyeztettek.

Buza áprilisra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	9.15
Tengeri jul.	— — — — —	4.78
Rozs ősze	— — — — —	7.15
Zab ősze	— — — — —	5.63
Tengeri augusztusra	— — — — —	4.47

Bécs, junius 29.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	— — — — —	376.50
Magyar hitel	— — — — —	390.—
Allamvasut	— — — — —	346.—

NAGYVARADI SZINKOR.

Evadbrélet 60. szám.
Páros.

Kisbrélet 60. szám.
Páros.

Ma szombaton, 1899. július 1-én
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:
itt másodszer

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferencz.
Rendező: (Follinus Aurél.)

I. szakasz: „Kata.”

II. szakasz: „Sári.”

III. szakasz: „Ella.”

IV. szakasz: „Miczi.”

SZEMÉLYEK:

Gyurkovicsné	— — — — —	Laczkó Aranka
Katalin,	— — — — —	Vásárhelyi V.
Sára,	— — — — —	Komlósi Emma
Ella,	— — — — —	Miklósi M.
Miczi,	leányai — — — — —	Turchányi O.
Terka,	— — — — —	Fehérvári Marcsa.
Liza,	— — — — —	Miklósi Mariska.
Klári,	— — — — —	Lengyel Klári.
Radványi ezredes	— — — — —	Tompa K.
Radványi Gida	— — — — —	Iványi A.
Horkay Feri	— — — — —	Bónis Lajos.
Sándorffy, főhadnagy	— — — — —	Bihari Ákos
Semessey	— — — — —	Vágó Béla.
Kemény Tóni	— — — — —	Heltai N.
Jankó, inas	— — — — —	Leóvei Leó.
Czigány primás	— — — — —	Vank I.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap vasárnap, 1899. július 1-én

Délután 4 órakor. Fél helyárrakkal.

Piroska és a farkas.

Bohózatos tündérrege, dalokkal és táncszal.

Este fél 8 órakor. Rendes helyárrakkal.

A Gyurkovics lányok.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Legujabb

látványosság

KAMARA OBSZKURA

vagy a

sötét kamara titkai
Nagy-piacz-téren.

Élőképeket mutat természetben s minden titkot felfedez. Látható minden, ami csak a természetben előfordul: emberek, kocsik, lovak, bevásárlók stb.

Legnagyobb vívmány a mai korban; fejedelmek, hercegek, grófok előtt bemutatva, és azok a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak felőle.

Az ezredéves kiállításon először látható volt 50 kr.-ért. Itt leszállított ár mellett csakis 5 kr.

Ezen látványosság csakis napfelkeltétől naplementéig látható.

Becsés partfogásért esedez.

Balog János,
tulajdonos.